

การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*

THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION MANAGEMENT
GUIDELINES BASED ON GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES FOR
SCHOOLS UNDER THE SURIN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 3

ศุภณัฐ กุมภาว

Supanut Kumpa

รัชชัย จิตรนนท์

Thatchai Chittranun

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University, Thailand

E-mail: pipogt399@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และ 2) การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้ให้ข้อมูลได้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า: 1) สภาพปัจจุบันทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับ

* Received 26 April 2020; Revised 16 May 2020; Accepted 4 June 2020

โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 1) การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล มีแนวทางการบริหารสถานศึกษามีการบริหารงานที่ชัดเจน โดยให้บุคลากรร่วมกันกำหนดแผนงานงบประมาณสอดคล้องตามแผนปฏิบัติงาน 2) การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล มีแนวทางการบริหารสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้บุคลากรเข้าใจถึงแนวทางการพิจารณาความดีความชอบตามหลักเกณฑ์ 3) การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล มีแนวทางการบริหารโรงเรียนกำหนดให้มีชั้น ความลับของฐานและรหัสการเข้าถึงข้อมูล 4) การบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล มีแนวทางการบริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทาง, การบริหารสถานศึกษา, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The purposes of this research were 1) to study current and desirable conditions and 2) to develop educational management guidelines based on good governance principles for schools. Under the Office of Surin Primary Educational Service Area 3, the research is divided into 2 phases. Phase 1 studies current conditions and desirable conditions. School administration based on good governance principles for schools. Under the Surin Primary Educational Service Area Office 3, who can provide information The sample consisted of 335 teachers. The instrument used in this research was the questionnaire phase 2, the development of educational management guidelines based on the principles of good governance for schools. n Educational Service Area, Area 3, overall, at a medium level

The result of the research shows that: 1) Current conditions in school administration based on good governance for schools Under the Office of Suri Desirable conditions in school administration based on good governance for schools Under the Office of Surin Educational Service Area, Area 3, it is in the high level. 2) School management guidelines based on good governance principles for schools Under the Surin Primary Educational Service Area Office 3, 1) Budget Management in accordance with Good Governance Have guidelines for school management, have clear administration by allowing personnel to jointly define work plans, budgets in accordance with the work plan 2) Personnel management in accordance with good governance principles There are guidelines

for school administration, there are activities to promote and develop the personnel to understand the guidelines for consideration in accordance with the criteria. 3) General administration in accordance with good governance principles. There are school management guidelines set up for The secret of the base and access code. 4) Academic administration in accordance with good governance. There are school management guidelines, academic operation plan preparation.

Keywords: Guideline Development, School Administration, Good Governance Principles

บทนำ

ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล หน่วยการศึกษาจะต้องปรับตัวและปรับเปลี่ยนเพื่อให้เท่าทันกับโลกในยุคโลกาภิวัตน์เริ่มตั้งแต่การปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ วิธีการทำงานระบบใหม่ มิเช่นนั้นจะไม่เท่าทันสังคมโลกได้ ในการพัฒนาประเทศการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หน่วยงานราชการไทยได้ดำเนินการสร้างธรรมาภิบาลขึ้นมีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และต่อมาได้ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552) นับเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าการนำธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภท ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษา หรือองค์กรทางสังคมต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่ดีเป็นการบริหารจัดการที่สร้างประโยชน์และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (ธีระ รุญเจริญ, 2550) ประเด็นปัญหาในสถานศึกษาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่าประเด็นที่ส่งผลให้สังคมต้องติดตามและตรวจสอบคือการทุจริตหรือการแสวงหาประโยชน์ของคนบางกลุ่มที่สังคมสนใจ อันนำไปสู่การตื่นตัวจนมีการตรวจสอบขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการรับผลประโยชน์จากการฝากเด็กเข้าเรียน และการจัดซื้อจัดจ้างต่าง ๆ ประเด็นอาหารกลางวันกลายเป็นเรื่องที่ส่งผลต่อการตรวจสอบและพิจารณาแก้ไข (มติชนออนไลน์, 2562)

โรงเรียนจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลโรงเรียนจะต้องมีความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการยังต้องมีความจำเป็นมากขึ้น (ธีระ รุญเจริญ, 2550) การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงโดยมุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้ส่งเสริมให้โรงเรียนเกิดการบริหารจัดการ และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยเห็นว่าหลักธรรมาภิบาลสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการบริหารงานในโรงเรียนเพื่อให้เกิดการบริหารงานได้สะดวกขึ้น และยังเชื่อว่าการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนบางภาระงานยังไม่ประสบความสำเร็จหรือไม่บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพส่วนหนึ่งอาจมาจากสาเหตุความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน กล่าวคือขาดประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา แต่ปัจจุบันยังมีข้อกล่าวหาว่าความไม่โปร่งใสในการบริหารงานของผู้บริหารบางโรงเรียนการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหลายประการของผู้บริหาร เช่น การเลื่อนเงินเดือน การเลือกปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างไม่เป็นธรรมและขาดความยุติธรรม เอาแต่ใจตัวเองอ่อนข้อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาจนเกินไป และการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาอย่างไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ

ผู้วิจัยจึงได้มุ่งศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนโดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลสารสนเทศอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 335 คน จำแนกครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 335 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนสถานศึกษาขนาดต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert' Rating Scale) โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การตรวจสอบอำนาจจำแนก โดยการใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การตรวจสอบความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยการใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach'Alpha Coefficient) ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติดี (Best Practice)

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรักษาการรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าฝ่าย 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน จากโรงเรียนทั้งสิ้น 3 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์โดยสรุปประเด็นการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

สำหรับโรงเรียน จำนวน 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยแบ่งออกเป็น การสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรักษาการรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าฝ่าย 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คนกลุ่มผู้ประเมินความเหมาะสมของแนวทาง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนทั้งหมด 5 คน โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ต่อไปนี้

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการวิจัยทางการศึกษา หลักสูตร การสอน การบริหารการศึกษา หรือสาขารัฐศาสตร์

2. มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ

3. เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมสุขภาพอย่างน้อย 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความเหมาะสมการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับโดยมีเกณฑ์ การให้คะแนน มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การบริหาร สถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม

การบริหารสถานศึกษาโดยยึด หลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การบริหารงานวิชาการ	3.77	0.80	มาก	4.94	0.25	มากที่สุด
2. การบริหารงานงบประมาณ	2.65	1.00	ปานกลาง	4.95	0.21	มากที่สุด
3. การบริหารงานบุคคล	2.81	0.97	ปานกลาง	4.96	0.20	มากที่สุด
4. การบริหารงานทั่วไป	3.78	0.77	มาก	4.97	0.16	มากที่สุด
รวม	3.25	1.03	ปานกลาง	4.96	0.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ใน

ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 3.78$) การบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.77$) การบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.81$) และการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 2.65$)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 4.97$) การบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.96$) การบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 4.95$) และการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.94$)

2. ผลการประเมินคู่มือแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสม การนำไปใช้ของคู่มือแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เนื้อหาของคู่มือมีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายในการจัดทำคู่มือ	3.80	1.17	มาก	4.20	0.75	มาก
2. ความมุ่งหมายของคู่มือสอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน	4.40	0.80	มาก	4.40	0.49	มาก
3. คู่มือใช้ภาษาถูกต้องตรงตามหลักภาษาไทย มีความชัดเจน	4.60	0.49	มากที่สุด	4.60	0.49	มากที่สุด
4. เนื้อหาของคู่มือครอบคลุมแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน ดังนี้	4.25	0.83	มาก	4.40	0.49	มาก
4.1 การบริหารงานวิชาการ	4.20	0.75	มาก	4.20	0.75	มาก
4.2 การบริหารงานงบประมาณ	4.00	0.63	มาก	4.00	0.89	มาก
4.3 การบริหารงานบุคคล	4.20	0.75	มาก	4.20	0.75	มาก
4.4 การบริหารงานทั่วไป	4.20	0.75	มาก	4.00	0.89	มาก
5. เนื้อหาของคู่มือสามารถนำไปปรับใช้กับการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน	4.40	0.49	มาก	4.60	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	4.23	0.79	มาก	4.29	0.72	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินคู่มือแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และสามารถนำไปใช้ได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$)

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะการบริหารด้านงบประมาณอยู่ในระดับน้อยทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความไม่โปร่งใสในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาเท่าที่ควรสอดคล้องกับการวิจัยของ อธิธิพล บุญเดช ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาเป็นด้านหลักนิติธรรม และน้อยที่สุดคือด้านหลักความโปร่งใส (อธิธิพล บุญเดช, 2555) และยังสอดคล้องกับการวิจัยบางประเด็นของ บรรจง เจริญสุข ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน ผลการศึกษาพบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีสภาพการบริหารสถานศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามขอบข่ายภารกิจการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ สภาพการบริหารวิชาการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่สามารถดำเนินการให้รู้และบุคลากรในสถานศึกษาเข้าใจและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง มีการลอกเลียนแบบหลักสูตรจากสถานศึกษาอื่นทั้ง ๆ ที่บริบทไม่เหมือนกัน บางแห่งทำหลักสูตรให้แต่ไม่ใช้อย่างคงใช้หลักสูตรเก่าอยู่เหมือนเดิม การเรียนการสอนครูยังไม่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามสาระการเรียนรู้ของกฎหมายการศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณ ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณจากทางราชการไม่เพียงพอต่อความต้องการที่จะบริหารให้มีประสิทธิภาพได้ การจัดสรรงบประมาณล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการของสถานศึกษา การจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงและไม่โปร่งใส มีการเอื้อประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณของทางราชการใช้ระบบจ่ายเป็นรายหัว โรงเรียนใหญ่มีนักเรียนมากจึงได้เงินงบประมาณมาก

โรงเรียนเล็กมีนักเรียนน้อยจึงได้เงินงบประมาณน้อยแต่ในขณะเดียวกันทุกโรงเรียนมีภาระงานเท่ากันเงินที่ได้รับรายหัวจึงไม่เพียงพอแสดงให้เห็นการบริหารที่ไม่เป็นธรรม ประกอบกับระบบราชการที่ล่าช้า ยืดเยื้อ มีขั้นตอนมากเจ้าหน้าที่ทำงานล่าช้าประกอบกับมีการเล่นพรรคเล่นพวกในการจัดซื้อจ้างสถานศึกษาจึงไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการที่แท้จริง สภาพการบริหารบุคคลผลการศึกษาพบว่า สถานศึกษาโดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กขาดอัตรากำลังครู มีการบรรจุครูไม่ตรงวุฒิไม่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา มีการโยกย้ายไม่เป็นธรรม ผู้บริหารไม่มีอำนาจพิจารณาโยกย้าย มีการใช้ระบบอุปถัมภ์ในการดำเนินการทางวินัย สภาพการบริหารด้านการบริหารทั่วไป ผลการศึกษาพบว่า ภาระงานของสถานศึกษามีมากแต่ครูต้องแบ่งเวลามาทำงานธุรการซึ่งมีมากทำให้ต้องเบียดบังการจัดกิจกรรมเรียนการสอน ผู้บริหารยังขาดความรู้ด้านกฎระเบียบ ครูผู้สอนยังห่างไกลจากความเป็นครูมืออาชีพขาดแรงจูงใจในการทำงานและผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่อยู่ในสถานศึกษา (บรรจง เจริญสุข, 2552)

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความต้องการและความคาดหวังในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ วิชาการ การบริหาร งานบุคคล การบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษามากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับการวิจัยของ วรธนันท์ วันดี ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารการศึกษากลุ่มเครือข่ายเกาะช้าง – ศรีเมืองชุม สังกัดสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูบุคลากรทางการศึกษา มีความคาดหวังต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารการศึกษากลุ่มเครือข่ายเกาะช้าง – ศรีเมืองชุม สังกัดสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าธรรมชาติของคนโดยทั่วไปจะตั้งเป้าหมายแห่งความสำเร็จหรือตั้งความคาดหวังในภารกิจงานไว้ในระดับที่สูงทุกคนต้องการการยอมรับต้องการความสำเร็จ การวิจัยครั้งนี้คาดหวังต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารศึกษาด้านหลักคุณธรรมมากที่สุด โดยต้องการให้ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงามรณรงค์ให้คณะผู้บริหาร ครู บุคลากรยึดหลักในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมให้พัฒนาตนเองไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้มีความซื่อสัตย์ ขยันอดทนมีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต มีจรรยาบรรณเป็นหลักในการบริหารสถานศึกษา (วรธนันท์ วันดี, 2554) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยบางประเด็นของ ทับทิม ปนสา ได้ศึกษาการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในภาพรวมพบว่า ความต้องการในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับแรก ได้แก่ หลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่า รองลงมา ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ และหลักความโปร่งใส และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม (ทับทิม ปันสา, 2554)

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปได้ ดังนี้

2.1 การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

สถานศึกษาต้องจัดทำแผนปฏิบัติการบริหารงบประมาณตามข้อตกลงของการปฏิบัติงานที่เขตพื้นที่จัดสรรให้และเป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ส่งเสริมให้ครูและผู้เกี่ยวข้องศึกษากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติ คำสั่งทางการเงินให้เข้าใจอย่างถูกต้องตรงกันส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณตามข้อมูลความจำเป็นด้วยความเป็นธรรม ปลุกจิตสำนึกให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนให้ปลอดจากการคอร์รัปชันและให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใส เปิดเผยให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา บัญชีรับจ่ายของโรงเรียนต้องมีความเป็นจริงเป็นปัจจุบันและตรวจสอบได้ กระจายอำนาจการปฏิบัติงานทางการเงินสู่ระดับการปฏิบัติให้มากขึ้น รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดทำแผนปฏิบัติการบริหารงบประมาณตามข้อตกลงของการปฏิบัติงานมีการมอบหมายแต่งตั้งคณะบุคคลผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณอย่างชัดเจน จัดทำระบบการตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณของสถานศึกษา จัดทำแผนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาแบบเน้นผลงานและ ลดขั้นตอนการปฏิบัติที่ไม่จำเป็นออกเพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงานด้านการเงิน สอดคล้องกับการวิจัยของสามารถ อภิสิทธิ์ ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลของการศึกษาพบว่า แนวทางการปฏิบัติด้านการบริหารงานงบประมาณประกอบด้วย 6 หลัก 16 รายการ ตรงกับแนวคิด มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ เช่น ตรวจสอบ กำกับ ติดตาม การจัดทำบัญชีเอกสารการเงินและพัสดุ ให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน (สามารถ อภิสิทธิ์, 2553)

2.2 การบริหารบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

สถานศึกษากำหนดเป้าหมายของงานและมาตรฐานตัวชี้วัดอย่างชัดเจน ทุกงานและแนวทางในการพิจารณาความดีความชอบของสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ.

กำหนดอย่างชัดเจนจัดบุคลากรเข้าทำงานตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของแต่ละคน ปกครองครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้หลักเมตตาธรรม มีระบบการส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น จัดทำหลักเกณฑ์ แผนปฏิบัติและขั้นตอนการแสวงหาและบรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจนโปร่งใสแจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนงานและมาตรการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทั้งภายในสถานศึกษาและกับหน่วยงานชุมชน และบุคคลภายนอก จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน จัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่ง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง บุคลากรทุกคนปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นเต็มความสามารถ จนประสบผลสำเร็จ ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินการใช้อำนาจตามกฎหมายของครูและบุคลากรทางการศึกษา กำกับดูแล ติดตามให้บุคลากรทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่และทั่วถึงสอดคล้องกับการวิจัยของ สามารถ อภิสันต์ ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตเขตพื้นที่ การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลของการศึกษาพบว่า แนวทางการปฏิบัติด้านการบริหารงานบุคคล ตรงกับแนวคิด มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ คือ การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย 6 หลัก 17 รายการ เช่น ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพโดยยึดมั่น ในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานวิชาชีพ ยกย่องเชิดชูเกียรติ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ประพฤติปฏิบัติตนได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ (สามารถ อภิสันต์, 2553) นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับการวิจัยบางประเด็นของ ทองสุข มาตย์คำมี ได้ศึกษาการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้แก่ให้มีการประเมินผลงานและรายงานผลชัดเจนเป็นรูปธรรม มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบที่ชัดเจนเป็นธรรม โรงเรียนควรถือปฏิบัติและการให้บริการอย่างเป็นมิตรและรวดเร็ว ให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำทุกขั้นตอน ปรับปรุงการให้บริการ กระตุ้น ส่งเสริมให้บุคลากรมีความโปร่งใสในการทำงานให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานทุกขั้นตอน (ทองสุข มาตย์คำมี, 2549)

2.3 การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

กำหนดให้มีชั้นความลับของฐานและรหัสการเข้าถึงข้อมูลและวิธีการทราบข้อมูลเพื่อการตรวจได้ ดำเนินงานทุกชนิดต้องเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ กำหนดเป้าหมายผลผลิตผลลัพธ์ ตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานของบุคลากร จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงเน้นการปฏิบัติให้ได้ รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ห้ามลงโทษนักเรียนโดยการเยาะแหย่และการทำการในสิ่งที่เกินกว่าเหตุ เปิดเผยขั้นตอนและ

แนวทางปฏิบัติในการรับนักเรียนทุกชั้นตอนอย่างตรงไป ตรงมารายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาเสนอสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษาและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ร่วมกันวางแผนการบริหารงานการศึกษาระหว่างสถานศึกษากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีการกระจายอำนาจสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติ ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา บุคลากรปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ ร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพโดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสม ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับกลับคืนมาเป็นหลัก สอดคล้องกับการวิจัยของ อธิธิพล บุญเดช ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีแนวทางดังนี้ จัดระบบการบริหารเพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพภายใต้ทรัพยากรอันจำกัด ควบคุมกำกับดูแลงานด้านงบประมาณด้วยความโปร่งใสเป็นธรรมและตรวจสอบได้ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารทั่วไป ใช้ฐานข้อมูลเดียวกัน ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ จัดทำแผนพัฒนาเพื่อส่งเสริมให้ครูมีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม พัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีศักยภาพตามอำนาจหน้าที่และต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งนอกจากข้อค้นพบของผู้ศึกษาแล้ว ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่างานด้านคณะกรรมการสถานศึกษามีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาอยู่ด้วย ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและพัฒนางานคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นคณะทำงานที่มีบทบาทในการบริหารสถานศึกษาจะทำให้การบริหารงานฝ่ายบริหารงานทั่วไปมีความสมบูรณ์ (อธิธิพล บุญเดช, 2555)

2.4 การบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรและการสอนให้แจ่มแจ้งและนำมาประยุกต์ใช้ กำหนดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปลุกฝังค่านิยมที่ดีงามให้แก่นักเรียนและส่งเสริมให้สอดแทรกคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระส่งเสริมให้มีระบบการทดสอบทางการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย โปร่งใส ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียนกำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน จัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่และใช้ประกอบการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องคัดเลือกหนังสือเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา กำหนดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนในการวางแผนกำหนดความต้องการและมีส่วนร่วมในการประเมินการนิเทศติดตามและประเมินผลระบบบริหารและจัดการศึกษา สร้างระบบการมีส่วนร่วมให้ครอบคลุมถึงนักเรียนทุกระดับชั้น รับฟังความคิดเห็นในกรณีที่ต้องดำเนินกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเขตบริการการศึกษาและชุมชนใกล้เคียงกำหนดให้การบริหารงานทุกส่วนยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลักกำหนดเป้าหมายผลผลิตนักเรียนในแต่ละระดับชั้นอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาและติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการวิจัยของ อธิพิณ บุญเดช ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ มีแนวทางดังนี้ กำหนดข้อตกลงในการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล อย่างถูกต้องและเป็นธรรม ออกกฎ ระเบียบ โดยมีส่วนร่วมของบุคลากร เพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน ส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้าร่วมอบรม ศึกษาดูงานวิชาการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงงานของตนเอง จัดทำแผนพัฒนาและนิเทศบุคลากรการศึกษาทุกคนในโรงเรียน อย่างถูกต้องและเป็นธรรม จัดทำแผนการนำเสนอผลงานทางวิชาการ การจัดนิทรรศการ ผลงานครูและผลงานนักเรียนสู่ชุมชนวางระบบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยดำเนินการตามการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ซึ่งนอกจากข้อค้นพบของผู้ศึกษาแล้ว ผู้ทรงคุณวุฒิยังเห็นสอดคล้องกันว่าควรเพิ่มแนวทางด้านระบบงานประกันคุณภาพภายในเนื่องจากงานวิชาการเป็นหัวใจหลักในการบริหารสถานศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์ประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง เพื่อเป็นหลักประกันในผลของการบริหารหรือการปฏิบัติงานของสถานศึกษา (อธิพิณ บุญเดช, 2555)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. สภาพปัจจุบันทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 1) การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล 2) การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล 3) การบริหารทั่วไปตามหลักธรรมาภิบาล 4) การบริหารวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัย การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับ ความสำคัญ และความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การบริหารงาน งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องทางการเงินศึกษากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติ คำสั่งทางการเงินให้เข้าใจอย่างถูกต้องตรงกัน และผู้บริหารสถานศึกษาควรนำ ผลวิจัยในครั้งนี้ไปสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียน ให้กับคณะครู หรือผู้ปกครองโดยเห็นความสำคัญที่จะต้องปฏิบัติตาม แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนโดยนำเอาข้อมูลมา สรุปผลให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบเพื่อร่วมกันดำเนินการ และนำไปใช้อย่างเต็มรูปแบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอื่นนอกเหนือจากผู้บริหาร
2. การตอบแบบสอบถามในการวิจัย ควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนในการให้ข้อมูล และตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในงานวิจัยมากยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ทองสุข มาตย์คำมี. (2549). การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทับทิม ปันสา. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จังหวัดกำแพงเพชร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย พิษณุโลก.

- ธีระ รุญเจริญ. (2550). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- _____. (2550). ประสิทธิภาพการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 30(1), 23-24.
- บรรจง เจริญสุข. (2552). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน. วารสารวิจัย มข. ฉบับบัณฑิตศึกษา, 9(1), 108-119.
- มติชนออนไลน์. (2562). ปรากฏการณ์ศรีธนญชัย กับการทุจริตในสถานศึกษา โดย รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. เรียกใช้เมื่อ 2562 พฤศจิกายน 15 จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_1652213
- วรรณันท์ วันดี. (2554). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารการศึกษากลุ่มเครือข่ายเกาะช้าง – ศรีเมืองชุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สามารถ อภิสิทธิ์. (2553). การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating). กรุงเทพมหานคร: พรีเมียร์โปร.
- อิทธิพล บุญเดช. (2555). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.